

101 let od cesty Z. M. Kuděje a J. Haška Posázavím aneb kdo byl domnělým kácovským nebožtíkem

Sepsal: František Procházka, 2015

1. Cesta do Posázaví

Cesta do Posázaví uskutečněná Z. M. Kudějem a J. Haškem v r. 1914 v předvečer atentátu na rakouského následníka trůnu arcivévodu Ferdinanda byla druhou dobrodružnou cestou těchto přátel po českých vlastech. Z. M. Kuděj si na svých cestách vedl deníky a cestu později popsal v knize *Ve dvou se to lépe táhne – ve třech hůře*. První vydání vycházelo v r. 1927 postupně v sešitech. Z. M. Kuděj měl pověst tuláka a dobrodruha, řada jeho životních příhod (cesta k odvodu na invalidním vozíku, služba v armádě ve funkci sluhy vojenského duchovního, vydávání se za blázna, atd.) se stala podkladem pro literární zpracování v dílech J. Haška.

Z. M. Kudějovi bylo v době konání cesty 33 let a J. Haškovi 31 let. Josefovi Drvotovi, tenoristovi/barytonistovi a členu kabaretu z pražského Montmartre, který se připojil k cestovatelům v Kamenném Přívozu, 40 let. Z. M. Kuděj v té době provozuje nakladatelskou činnost. Peníze, které touto aktivitou získává, ale hned s J. Haškem utratí. Proto navrhuje, že vyrazí s J. Haškem na cestu, budou žít z ničeho a peníze, které jim budou mezitím docházet od klientů za jeho knihu „Bídne dny“, ušetří, protože nic neutratí.

Zápisy o cestě začínají v Praze, pokračují do Kamenného Přívozu, odkud podniknou oba světoběžníci výlety do okolí. Další cesta je vede na Prosečnici, Krhanice, Podělusy, Týnec a vlakem do Čerčan. Minou Lštění, Zlenice, po trati putují do Hvězdonic a vlakem pak do Sázavy. Přes Bělokozly, Čeřenice, Poříčko dorazí do Rataj, kde nocují. Zde je opustí J. Drvota. Z Rataj pokračují již jen ve dvou do Nového Mlýna, na Zalíbenou a odtud přes Vranice do Kácova.

2. V Kácově

Jejich průvodce, vranický holič, se s nimi před Kácovem rozloučí. Stačí je ale upozornit, že před nádražím dříve vrchnost usazovala poddané z trestu, když nechtěli poslouchat. Poutníci pak hledají hospodu. Prohlédnou si restauraci U Nohů/Strnadů, ale nakonec skončí v lokále na náměstí osvíceného petrolejku. Vítá je tam uplakaná hostinská a nazlobený hospodský. Oba cestovatelé se dozví příčinu nesváru. Bratr hostinské, kterému práce nikdy nevoněla, jen "kartičkama lupal, pil jako duha a muziky sháněl", se nasydlil a skončil v nemocnici v Benešově. Z nemocnice dorazil telegram o jeho smrti.

Hostinský a jeho manželka již všechno v žalu zařídili, nechali zvonit, objednali hudbu, vykopání hrobu, vytiskli v Ledči parte, koupili dvojitou rakev a objednali převoz, nechali ušít pro hostinskou nové černé šaty, aby ji místní nepomluvili. Ale následně přišel další telegram, že vše je administrativní omyl, nebožtík je již vyléčen a bude propuštěn.

Podstatou následného vyprávění o Kácovu je pak Haškova reakce, protože ten nabídne zdrcenému hospodskému, že alespoň rakev se slevou koupí. Dohadování o ceně je dlouhé. I uzavření obchodu pak náležitě oslaví. Oba poutníci získají nocleh, ale domluví se, že ráno utečou, protože na rakev samozřejmě nemají ani korunu. Když se probudí, venku je již ale čilý ruch. Hostinský je zastaví, nabídne jim vstřícně snídani. Posléze se zmíní o tom, že uzavřený obchod není třeba brát tak vážně. Truhlář se totiž nabídl, že rakev vezme zpět a celou zálohu vrátí. To je voda na mlýn poutníků, protože závazky z uzavřených smluv se musí plnit. Nakonec odcházejí z hospody bez placení a ještě s výslužkou od hostinské vděčně za ukončení špatné nálady hospodského.

Následně si poutníci prohlédnou zámek, zříceninu staré tvrze, návštěvu Stínadel, kde se dříve konaly popravky, ale s díky odmítnou. Kácov opustí směrem na Zliv, kde napadnou J. Haška psi, a přes Čížov dorazí do Zruče. Přes (patrně Vlastějovice) a Chřenovice dorazí do Ledče. Vyprávění končí, cestovatelé směřují dál na Kutnou Horu.

3. Epilog

Po r. 1918 Z. M. Kuděj opustil opět jedno ze svých zaměstnání zprostředkovaných přáteli. S malířem Jaroslavem Panuškou se vydali po stopách popsaného předválečného posázavského putování. Tento krok měl zásadní dopad na jejich další život. Dorazili až na Melechov a přírodní krásy na ně udělali takový dojem, že se zde rozhodli usadit. Malíř J. Panuška se usadil v Kochanově, do Lipnice pozval J. Haška, který tam pak setrval až do své smrti a Z. M. Kuděj se usadil v Ledči nad Sázavou.

Ačkoli si Z. M. Kuděj a J. Hašek slíbili, že se do Kácova zase brzy podívají, nestalo se tak a do Kácova se později vrátil jen Z. M. Kuděj. Ještě v šedesátých letech minulého století vyprávěl pan Beleda v Kácově, jak coby malý hoch byl otcem poslán pro pivo do hospody na náměstí, aby se tam rozhlédl a prohlédl si slavného spisovatele J. Haška.

Příhody popisované Z. M. Kudějem mají reálný základ, bylo proto třeba ztotožnit hospodského, hostinské i domnělého nebožtíka. Kácovským hospodským byl nepochybně Václav Růžička, původním povoláním řezník, pocházející z rodu slévačů ze železáren u Nového Jáchymova a hostinskou jeho manželka Františka Růžičková, rozená Petržílková, jejíž otec byl v Kácově obuvnickým mistrem. Dům neoplýval přes všechno úsilí personálu, širokou klientelu a proslulost kuchyně bohatstvím, neboť Františka Růžičková byla jako hostinská proslulá tím, že živnost provozovala pod heslem "... lačné krmit, nahé odívat, pocestné do domu přijímat...". Tento příměr, který nebyl asi nadsázkou, pronesl nad jejím hrobem v r. 1943 místní farář František Krpálek.

Horší to bylo s domnělým nebožtíkem. Ale když přešla řeč na karty a veselky, tak bylo jejich vnukovi panu Václavu Růžičkovi jasné, že se jedná o bratra paní hostinské, pana Aloise Petržílka, který v mládí hodně "zlobil". V Kácově byl znám později jako zabijačkový řezník, který trápil hospodyně a jehož opakující se vstupní výrok do naklizené kuchyně: - A nádobí máte umyté? Ano? Tak ho ještě jednou všechno opláchneme!- je občas budil ze spaní.

Alois Petržílek okolo r. 1950